

УДК: 378:355:355.45

Ольга ЛЕМЕШКО,

Національна академія Державної прикордонної служби України  
імені Б. Хмельницького, м. Хмельницький

## РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ПЕРЕВІРКИ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-ПРИКОРДОННИКІВ ДО ЛОКАЛІЗАЦІЇ НЕСТАНДАРТНИХ СИТУАЦІЙ У ПУНКТАХ ПРОПУСКУ ЧЕРЕЗ ДЕРЖАВНИЙ КОРДОН

*У статті представлено результати дослідно-експериментальної перевірки педагогічних умов та моделі щодо формування професійної готовності майбутніх офіцерів-прикордонників до локалізації нестандартних ситуацій в пунктах пропуску через державний кордон, які вказують на те, що динаміка формування у курсантів експериментальної групи сформованості професійної готовності до локалізації нестандартних ситуацій в пунктах пропуску через державний кордон за емпіричними значеннями критерію “λ” Колмогорова-Смірнова суттєво випереджує аналогічні показники у курсантів контрольної групи. Визначення та аналіз динаміки формувального експерименту, узагальнення бесід із курсантами та професорсько-викладацьким складом повністю підтвердили правильність нашої гіпотези, що дало підстави для доцільності використання моделі та педагогічних умов щодо формування професійної готовності майбутніх офіцерів-прикор-*

донників до локалізації нестандартних ситуацій в пунктах пропуску через державний кордон.

**Ключові слова:** майбутній офіцер-прикордонник, дослідно-експериментальна перевірка, професійна готовність, модель, педагогічні умови.

**Постановка проблеми у загальному вигляді.** Зміст організації освітнього процесу майбутніх офіцерів-прикордонників передбачає реалізацію педагогічної системи формування професійної готовності майбутніх офіцерів-прикордонників до локалізації нестандартних ситуацій в пунктах пропуску через державний кордон (ППр через ДК) на етапі навчання на факультетах “Безпека державного кордону”, “Правоохоронна діяльність”, “Іноземних мов і гуманітарних дисциплін” та “Інженерно-технічному” Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (НАДПСУ) на основі відповідних освітньо-професійних програм підготовки [1–5]. Зміст підготовки забезпечується дисциплінами циклів загальної та професійної підготовки.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення даної проблеми та на які опирається автор.** Проблема вдосконалення професійної готовності майбутніх офіцерів-прикордонників до локалізації нестандартних ситуацій в ППр через ДК є предметом уваги військової і педагогічної науки як вітчизняних, так і закордонних учених. У дослідженнях В. Балашова, Л. Боровика, О. Галімова, О. Діденка, Д. Іщенко, А. Мальцева, В. Райка та ін. розкриваються особливості удосконалення професійної готовності прикордонників, які враховують специфіку оперативно-службової діяльності підрозділів та органів охорони ДК України. Проте слід зазначити, що поза увагою дослідників залишається дослідно-експериментальна перевірка ефективності педагогічних умов щодо формування професійної готовності майбутніх офіцерів-прикордонників до локалізації нестандартних ситуацій в ППр через ДК.

**Метою статті** є дослідно-експериментальна перевірка педагогічних умов щодо формування професійної готовності майбутніх офіцерів-прикордонників до локалізації нестандартних ситуацій в ППр через ДК.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Основною метою проведення експериментального дослідження була перевірка ефективності моделі та обґрунтованих педагогічних умов формування в майбутніх офіцерів-прикордонників професійної готовності до локалізації нестандартних ситуацій в ППр через ДК.

Після проведення формувального етапу педагогічного експерименту в ЕГ і КГ ми провели повторне вимірювання сформованості усіх складників професійної готовності майбутніх офіцерів-прикордонників до локалізації нестандартних ситуацій в ППр через ДК. На цьому етапі ми використовували такі ж методи дослідження, як і при проведенні констатувального етапу першого і другого порядку, зокрема спостереження, усне опитування, анкетування, тестування, виконання курсантами необхідних завдань і вправ, метод незакінчених речень та експертної оцінки. Вони дозволили визначити у курсантів динаміку сформованості показників професійної готовності майбутніх офіцерів-прикордонників до локалізації нестандартних ситуацій в ППр через ДК та зробити порівняльний аналіз. Формувальним експериментом було охоплено 162 курсанти.

Для оцінки сформованості особистісного компонента професійної готовності майбутніх офіцерів-прикордонників до локалізації нестандартних ситуацій в ППр через ДК в курсантів ЕГ та КГ, як і на попередньому етапі, ми використали такі методи, як анкетування та експертна оцінка. У результаті аналізу відповідей курсантів ЕГ було з'ясовано, що вони змогли більш ґрунтовно розкрити значення професійної готовності майбутніх офіцерів-прикордонників до локалізації нестандартних ситуацій в ППр через ДК та ґрунтовно пояснили чому майбутній офіцер-прикордонник повинен готувати себе до ситуацій, коли йому доведеться вирішувати нестандартні ситуації в ППр через ДК. Курсанти краще усвідомили важливість підвищення свого рівня знань про локалізацію нестандартних ситуацій в ППр через ДК. Курсанти ЕГ дали високу оцінку проведеній роботі щодо формування професійної готовності майбутніх офіцерів-прикордонників до локалізації нестандартних ситуацій в ППр через ДК. Усі курсанти ЕГ пере-

конані, що це допоможе їм краще виконувати завдання з локалізації нестандартних ситуацій в ППр та почувати себе впевненіше. Окрім цього, результати експертного опитування щодо визначення особистісного потенціалу показали, що у курсантів ЕГ краще сформовані такі особистісні характеристики, як впевненість у своїх силах, вміння долати труднощі, самостійність при прийнятті рішень і у діях, вміння знаходити необхідну інформацію. Виявлено також, що після впровадження педагогічних умов і моделі формування готовності майбутніх офіцерів-прикордонників до локалізації нестандартних ситуацій в ППр через ДК відбулися зміни в сформованості їхніх особистісних якостей (табл.1).

Таблиця 1

**Динаміка сформованості професійної готовності майбутніх офіцерів-прикордонників до локалізації нестандартних ситуацій в пунктах пропуску через державний кордон за особистісно-мотиваційним критерієм**

Етапи	Групи	Кількість осіб	% осіб, що знаходяться на відповідному рівні		
			Низький	Середній	Високий
Початковий	КГ	79	33 (41,77)	35 (44,3)	11 (13,92)
	ЕГ	83	34 (40,96)	37 (44,57)	12 (14,45)
Кінцевий	КГ	79	11 (13,92)	47 (59,49)	21 (26,58)
	ЕГ	83	1 (1,20)	54 (65,06)	28 (33,73)

Ми бачимо з табл.1, що результати в ЕГ зросли на 20,49 % за середнім рівнем та 19,28 % за високим рівнем відповідно, в той час в КГ середній рівень покращився лише на 15,19 % за середнім рівнем та 12,66 % за високим рівнем сформованості професійної готовності майбутніх офіцерів-прикордонників до локалізації нестандартних ситуацій в ППр через ДК за особистісно-мотиваційним критерієм.

Для визначення сформованості когнітивного компонента професійної готовності курсантів до локалізації нестандартних ситуацій в ППр через ДК ми запропонували курсантам дати відповіді на запитання щодо сутності готовності до локалізації нестандартних ситуацій в ППр через ДК, її значущості, показників, основних складників та продовжити речення. Результати аналізу відповідей курсантів ЕГ засвідчили, що переважна більшість курсантів більше обізнана про сутність до локалізації нестандартних ситуацій в ППр через ДК, її зміст, ознаки, складники. У курсантів не викликало труднощів щодо визначення факторів, які впливають на формування готовності до локалізації нестандартних ситуацій в ППр через ДК, особливості локалізації нестандартних ситуацій, а також щодо комплексної оцінки нестандартної ситуації та алгоритму дій з її локалізації. (табл. 2)

Таблиця 2

**Динаміка сформованості професійної готовності майбутніх офіцерів-прикордонників до локалізації нестандартних ситуацій в пунктах пропуску через державний кордон за когнітивним критерієм**

Етапи	Групи	Кількість осіб	% осіб, що знаходяться на відповідному рівні		
			Низький	Середній	Високий
Початковий	КГ	79	46 (58,22)	27 (34,17)	6 (7,59)
	ЕГ	83	45 (54,21)	30 (36,14)	8 (9,30)
Кінцевий	КГ	79	30 (37,97)	40 (50,63)	9 (11,39)
	ЕГ	83	7 (8,43)	54 (65,06)	22 (26,50)

Результати аналізу даних тестування показали, що курсанти ЕГ краще, ніж курсанти КГ обізнані із особливостями психологічної підготовки, особливостями локалізації нестандартних ситуацій, мають уявлення про теорію та практику локалізації нестандартних ситуацій, їх класифікацію, передбачені законом дії прикордонників при виникненні даних ситуацій, знають правила, процедури та заходи фізичного впливу при локалізації нестандартних ситуацій в ППр через ДК відповідно до чинного законодавства. Порівняння даних констатувального етапу експерименту дозволило виявити значну динаміку щодо рівнів сформованості готовності до локалізації нестандартних ситуацій в ППр через ДК за когнітивним критерієм у курсантів ЕГ порівняно з курсантами КГ.

Порівняння результатів дозволило визначити, що володіння теоретичними знаннями з питань локалізації нестандартних ситуацій в ППр через ДК на високому та середньому рівнях зросло як в ЕГ, так і в КГ: в ЕГ – на 46,12 %, у КГ – на 20,26 %.

Сформованість діяльнісного компонента готовності до локалізації нестандартних ситуацій в ППр через ДК ми оцінювали, запропонувавши курсантам вирішити аналітичні завдання з локалізації нестандартних ситуацій в ППр через ДК. Курсанти повинні були проаналізувати ситуацію й охарактеризувати свої дії, стратегію, технологію, основні етапи, заходи та засоби локалізації нестандартних ситуацій в ППр через ДК. При порівнянні виконання курсантами запропонованих завдань було з'ясовано, що в ЕГ виявилось більше курсантів (на 57,83 % порівняно з КГ), а в КГ (на 22,79 %). Курсанти ЕГ також більш глибоко оцінили свої дії щодо виконання ситуативних вправ, правильність та законність прийнятих рішень. Їм краще вдалося здійснити адекватну оцінку своєї діяльності. В ЕГ виявлено більше курсантів, які на високому рівні змогли швидко оцінити рівень небезпеки ситуації, реагувати на неї та приймати правильні

рішення щодо її локалізації, застосувати заходи фізичного впливу (зброї), а також для самозахисту та захисту осіб, які перебувають в ППр через ДК при загрозі їх життю чи здоров'ю, здійснювали самоконтроль та самооцінку своїх можливостей. Загалом рівень готовності курсантів до локалізації нестандартних ситуацій в ППр через ДК за діяльнісно-результативним критерієм подано у табл. 3.

Таблиця 3

**Динаміка сформованості професійної готовності майбутніх офіцерів-прикордонників до локалізації нестандартних ситуацій в пунктах пропуску через державний кордон за діяльнісно-результативним критерієм**

Етапи	Групи	Кількість осіб	% осіб, що знаходяться на відповідному рівні		
			Низький	Середній	Високий
Початковий	КГ	79	54 (68,35)	22 (27,84)	3 (3,79)
	ЕГ	83	57 (68,67)	23 (27,71)	3 (3,61)
Кінцевий	КГ	79	36 (45,56)	38 (48,1)	5 (6,32)
	ЕГ	83	9 (10,84)	53 (63,85)	21 (25,3)

Дані табл. 3 свідчать про позитивну динаміку щодо опанування курсантами КГ та ЕГ умінь та навичок готовності до локалізації нестандартних ситуацій в ППр через ДК. Проте виявлено, що в ЕГ кількість курсантів, котрі мають високий рівень сформованості готовності до локалізації нестандартних ситуацій за діялісним критерієм, зросла з 3,61 % до 25,3 %, за середнім – збільшилася з 27,71 % до 63,85 %, за низьким рівнем зменшилась з 45,56 % до 10,84 %. У КГ кількість курсантів, що мають високий рівень, змінилась з 3,79 % до 6,32 %, середній – з 27,84 % до 48,1 %, низький – з 68,35 % до 45,56 %.

Загальні результати за всіма критеріями подано у табл. 4.

Таблиця 4

**Динаміка рівнів сформованості готовності  
майбутніх офіцерів-прикордонників до локалізації  
нестандартних ситуацій в ППр через ДК**

Критерії	Рівні	Контрольна група		Експериментальна група	
		На початку	Наприкінці	На початку	Наприкінці
Особистісний	Високий	11 (13,92 %)	11 (13,92 %)	12 (14,45 %)	28 (33,37 %)
	Середній	35 (44,3 %)	47 (59,49 %)	37 (44,57 %)	54 (65,06 %)
	Низький	33 (41,77 %)	21 (26,58 %)	34 (40,96 %)	1 (1,20 %)
Когнітивний	Високий	6 (7,59 %)	9 (11,39 %)	8 (9,30 %)	22 (26,50 %)
	Середній	27 (34,17 %)	40 (50,63 %)	30 (36,14 %)	54 (65,06 %)
	Низький	46 (58,22 %)	30 (37,97 %)	45 (54,21 %)	7 (8,43 %)
Діяльнісний	Високий	3 (3,79 %)	5 (6,32 %)	3 (3,61 %)	21 (25,3 %)
	Середній	22 (27,84 %)	38 (48,1 %)	23 (27,71 %)	53 (63,85 %)
	Низький	54 (68,35 %)	36 (45,56 %)	57 (68,67 %)	9 (10,84 %)
Середнє значення	Високий	7 (8,43 %)	8 (10,54 %)	8 (9,12 %)	24 (28,51 %)
	Середній	28 (35,43 %)	42 (52,74 %)	30 (36,14 %)	53 (64,65 %)
	Низький	44 (56,11 %)	29 (36,7 %)	45 (54,61 %)	6 (6,82 %)



Далі для перевірки якісного складу КГ та ЕГ, за кожним критерієм ми застосували критерій Колмогорова-Смірнова.

Таблиця 5

**Розрахунок значення  $d_{max}$  для особистісно-мотиваційного критерію готовності до локалізації нестандартних ситуацій в ППр через ДК наприкінці формувального експерименту**

Рівні сформованості готовності майбутніх офіцерів-прикордонників до локалізації нестандартних ситуацій в ППр через ДК	Емпірична частота КГ	Емпірична частота ЕГ	Емпірична частість групи КГ f1	Емпірична частість групи ЕГ f2	Накопичена частість групи КГ $\Sigma$	Накопичена частість групи ЕГ $\Sigma$	Різниця накоп. част. За модулем (d)
Низький	21	1	0,27	0,01	0,27	0,01	0,26
Середній	47	54	0,6	0,65	0,87	0,66	0,21
Високий	11	28	0,14	0,34	1	1	-
Сума	n1 = 79	n2 = 83	1	1	-	-	-

Отже,  $d_{max} = 0,26$ . Для розрахунку емпіричного значення критерію було використано формулу:

$$\lambda_{емп} = d_{max} \cdot \sqrt{\frac{n1 \cdot n2}{n1 + n2}},$$

де  $n1$  та  $n2$  – кількість курсантів у КГ та ЕГ. У нашому випадку

$$\lambda_{емп} = 0,26 \cdot \sqrt{\frac{79 \cdot 83}{79 + 83}} = 2,03,$$

а  $\lambda_{кр} = 1,36$  ( $p \leq 0,05$ ).

На підставі правила прийняття рішення для критерію Колмогорова-Смірнова можна стверджувати, що відмінності у розподілах курсантів КГ та ЕГ за рівнями професійної готовності до локалізації нестандартних ситуацій в ППр через ДК за особистісно-мотиваційним критерієм є статистично значущими, оскільки  $\lambda_{emp} \geq \lambda_{кр}$  ( $1,65 \geq 1,36$ ) на рівні значущості  $p \leq 0,05$ . Для усіх інших критеріїв було аналогічно розраховано емпіричні значення критерію. Результати застосування критерію подано в табл.6 і 7.

Таблиця 6

**Розрахунок значення  $d_{max}$  для когнітивно-інформаційного критерію готовності до локалізації нестандартних ситуацій в ППр через ДК наприкінці формувального експерименту**

Стан готовності майбутніх офіцерів-прикордонників до локалізації нестандартних ситуацій в пунктах пропуску через державний кордон	Емпірична частота КГ	Емпірична частота ЕГ	Емпірична частість групи КГ	Емпірична частість групи ЕГ	Накопичена частість групи КГ ( $\Sigma$ )	Накопичена частість групи ЕГ ( $\Sigma$ )	Різниця накоп. част. за модулем ( $d_i$ )
Низький	30	7	0,4	0,08	0,4	0,08	0,32
Середній	40	54	0,5	0,65	0,9	0,73	0,17
Високий	9	22	0,1	0,27	1	1	–
Сума	$n_1 = 79$	$n_2 = 83$	1	1	–	–	–

Отже,  $d_{max} = 0,32$ . Відмінності у розподілах курсантів КГ та ЕГ за когнітивно-інформаційним критерієм є статистично значущими, оскільки  $\lambda_{emp} \geq \lambda_{кр}$  ( $2,03 \geq 1,36$ ) на рівні значущості  $p \leq 0,05$ .

Таблиця 7

**Розрахунок значення  $d_{max}$  для діяльнісно-результативного критерію готовності до локалізації нестандартних ситуацій в ППр через ДК наприкінці формувального експерименту**

Стан готовності майбутніх офіцерів-прикордонників до локалізації нестандартних ситуацій в пунктах пропуску через державний кордон	Емпірична частота КГ	Емпірична частота ЕГ	Емпірична частість групи КГ	Емпірична частість групи ЕГ	Накопичена частість групи КГ ( )	Накопичена частість групи ЕГ ( )	Різниця накоп. част.а модулем (dj)
Низький	36	9	0,48	0,11	0,46	0,11	0,35
Середній	38	53	0,48	0,64	0,94	0,75	0,19
Високий	5	21	0,06	0,25	1	1	-
Сума	n1 = 79	n2 = 83	1	1	-	-	-

Отже,  $d_{max} = 0,35$ . У нашому випадку  $\lambda_{emp} = 2,22$ . На підставі правила прийняття рішення для критерію Колмогорова-Смірнова можна стверджувати, що відмінності у розподілах курсантів КГ та ЕГ за рівнями готовності до локалізації нестандартних ситуацій в ППр через ДК за діяльнісно-результативного критерієм є статистично значущими, оскільки  $\lambda_{emp} \geq (2,22 \geq 1,36)$  на рівні значущості  $p \leq 0,05$ .

Як свідчить аналіз даних, результати сформованості готовності до локалізації нестандартних ситуацій в пунктах пропуску через Державний кордон в курсантів ЕГ за всіма критеріями значно перевищують результати КГ. Такий стан справ підтверджує ефективність впроваджених педагогічних умов формування у майбутніх офіцерів-прикордонників готовності до локалізації нестандартних ситуацій в пунктах пропуску через державний кордон.

Динаміку рівнів сформованості готовності до локалізації нестандартних ситуацій в пунктах пропуску через державний кордон курсантів КГ та ЕГ на початку та наприкінці формувального етапу педагогічного експерименту подано в табл. 8 та на рисунку.

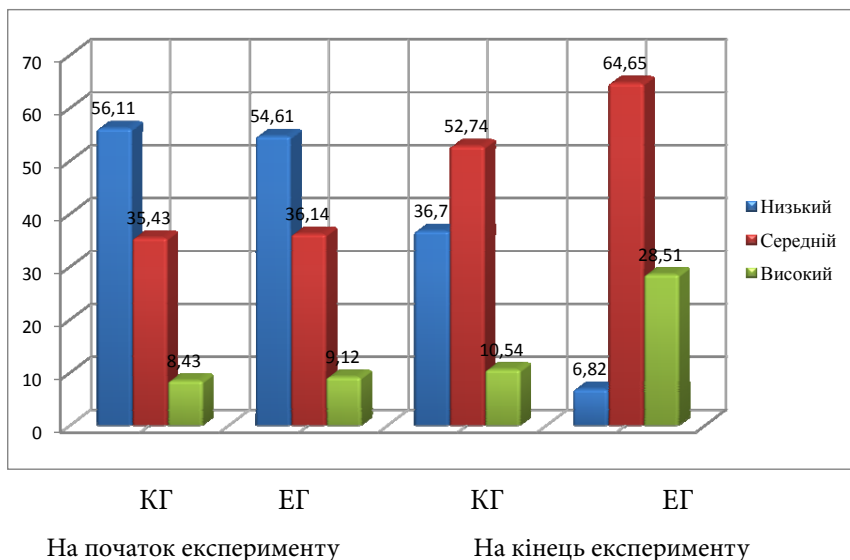
Таблиця 8

**Динаміка рівнів сформованості на початку та наприкінці формувального експерименту в майбутніх офіцерів-прикордонників готовності до локалізації нестандартних ситуацій в ППр через ДК, n=162**

Рівні готовності до локалізації нестандартних ситуацій в ППр через ДК	На початок експерименту				Наприкінці експерименту			
	КГ, n=79		ЕГ, n=83		КГ, n=79		ЕГ, n=83	
	осіб	%	осіб	%	осіб	%	осіб	%
Низький	44	56,11	45	54,61	29	36,7	6	6,82
Середній	28	35,43	30	36,14	42	52,74	53	64,65
Високий	7	8,43	8	9,12	8	10,54	24	28,51

Відповідно до даних таблиці, високий рівень готовності до локалізації нестандартних ситуацій в пунктах пропуску через державний кордон мають 28,51 % курсантів ЕГ, що на 19,39 % більше, ніж до експерименту; середній – 64,12 % (на 29,07 % більше, ніж до експерименту), низький – 6,82 % (на 47,79 % менше, ніж до експерименту).

У КГ сформованість готовності до локалізації нестандартних ситуацій в пунктах пропуску через державний кордон є такою: високий рівень мають 10,54 % курсантів, що на 2,11 % більше, ніж до експерименту, середній – 52,72 % (на 17,32 % більше, ніж до експерименту), низький – 36,7 % (на 19,41 % менше, ніж до експерименту). Порівняння результатів констатувального й контрольного етапів дослідно-експериментальної роботи свідчить, що у курсантів ЕГ відбулося значне підвищення сформованості готовності до локалізації нестандартних ситуацій в ППр через ДК внаслідок впровадження розроблених педагогічних умов і моделі формування цієї професійно важливої властивості.



Результати сформованості в курсантів контрольної та експериментальної груп готовності до локалізації нестандартних ситуацій в пунктах пропуску через державний кордон, %

Отже, аналіз результатів дослідно-експериментальної роботи підтверджує, що організація і проведення комплексних організаційно-методичних заходів відповідно до запропонованої моделі підготовки до локалізації нестандартних ситуацій в ППр через ДК дозволяє суттєво покращити процес формування цієї професійно важливої властивості у курсантів. Результати проведеного дослідження з впровадження розроблених педагогічних умов та моделі підготовки до локалізації нестандартних ситуацій в ППр через ДК засвідчили якісні позитивні зрушення, що відбулися у сформованості усіх компонентів готовності курсантів ЕГ до локалізації нестандартних ситуацій в ППр через ДК. Цим самим підтверджено доцільність та результативність впровадження передбачених педагогічних умов формування готовності майбутніх офіцерів-прикордонників до локалізації нестандартних ситуацій в ППр через ДК.

**Перспективами подальших розвідок за цим напрямом** є розробка методичних рекомендацій науково-педагогічному складу щодо формування професійної готовності майбутніх офіцерів-прикордонників до локалізації нестандартних ситуацій в ППр через ДК.

### **Список використаної літератури**

1. Освітньо-професійна програма підготовки першого (бакалаврського) рівня. Галузь знань – 25 “Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону”, спеціальність – 252 “Безпека державного кордону”. – Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2016. – 96 с.
2. Освітньо-професійна програма підготовки першого (бакалаврського) рівня. Галузь знань – 27 “Транспорт і транспортна інфраструктура”. – Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2016. – 135 с.
3. Освітньо-професійна програма підготовки першого (бакалаврського) рівня. Галузь знань – 08 “Право”, спеціальність – 081 “Право”. – Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2016. – 112 с
4. Освітньо-професійна програма підготовки першого (бакалаврського) рівня. Галузь знань – 03 “Гуманітарні науки”, спеціальність – 035 “Філологія”. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2016. – 127 с
5. Стандарт вищої освіти України. Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень. Галузь знань – “Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону”, спеціальність – “Безпека державного кордону”. Міністерство освіти і науки. – К., 2016. – 28 с.

*Рецензент – кандидат педагогічних наук, доцент Мальцев А. Ю.*

**Лемешко О. В. Результаты опытно-экспериментальной проверки педагогических условий формирования профессиональной готовности будущих офицеров-пограничников к локализации нестандартных ситуаций в пунктах пропуска через государственную границу**

В статье представлены результаты опытно-экспериментальной проверки педагогических условий и модели по формированию профессиональной готовности будущих офицеров-пограничников к локализации нестандартных ситуаций в пунктах пропуска через государственную границу, которые указывают на то, что динамика формирования у курсантов экспериментальной группы сформированности профессиональной готовности к локализации

нестандартных ситуаций в пунктах пропуска через государственную границу по эмпирическим значениям критерия “λ” Колмогорова-Смирнова существенно опережает аналогические показатели у курсантов контрольной группы. Определение и анализ динамики формирующего эксперимента, обобщение бесед с курсантами и профессорско-преподавательским составом полностью подтвердили правильность нашей гипотезы, что дало основания для целесообразности использования модели и педагогических условий по формированию профессиональной готовности будущих офицеров-пограничников к локализации нестандартных ситуаций в пунктах пропуска через государственную границу.

**Ключевые слова:** *будущий офицер-пограничник, опытно-экспериментальная проверка, профессиональная готовность, модель, педагогические условия.*

**Lemeshko O. Results of the Research and Experimental Verification of Pedagogical Conditions of Professional Readiness Formation of the Future Border Guard Officers to the Localization of Non-standard Situations at Checkpoints Across the State Border**

The article presents the results of research and experimental check of pedagogical conditions of professional readiness formation of the future border guard officers to the localization of non-standard situations at checkpoints across the State border, which indicates that the formation dynamics of experimental group cadets of professional readiness formation of the future border guard officers to the localization of non-standard situations at checkpoints across the State border by empirical criterion values “λ” by Kolmogorov-Smirnov significantly exceeds the level of analogue performance of students in the control group. Identification and analysis of the dynamics of forming experiment, summarizing of conversations with cadets and instructors have fully confirmed the correctness of our hypothesis that gave grounds for the usefulness of the model and pedagogical conditions for the formation of professional readiness of the future border guard officers to localization non-standard situations at checkpoints across the State border.

After the forming stage of pedagogical experiment in experimental and control groups we had repeated measurements of formation of all the components of future border guard officers to the localization of non-standard situations. At this stage, we used the same methods as during the statement of the first and the second stage of the procedure, including observation, oral interviews, questionnaires, testing of the cadets, performance of the required tasks and exercises, method of unfinished sentences and expertise. During the forming experiment we have used 162 cadets.

To assess the formation of personal professional component of future border guard officers to the location of non-standard situations at check points across the State border in both groups as in the previous step, we used techniques such as monitoring and expert assessment. An analysis of the responses of the experimental group cadets showed that they could more thoroughly reveal the value of readiness of future border guard officers to the localization of non-standard situations and thoroughly explained why the future border guard officer should prepare themselves for situations where they would have to solve non-standard situations.

To determine the cognitive component of future border guard officers to the localization of non-standard situations at check points across the State border we offered cadets to the answer the question about the nature of readiness for location of non-standard situations at check points across the State border, its relevance, performance, core components and to extend the sentence. The analysis of answers showed that most cadets were more aware of the nature of localization of non-standard situations at check points across the State border through its contents, features, components.

Formation activity component to the localization of non-standard situations at check points across the State border we checked by the analytical situations. The cadets had to analyze the situation and describe their actions, strategy, technology, milestones, activities and containment outage of non-standard situations.

**Keywords:** *future border guard officer, research and experimental verification, professional readiness, model, pedagogical conditions.*